

Vergaderjaar 2017–2018

24 077

Drugbeleid

Nr. 417

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR MEDISCHE ZORG

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 29 juni 2018

Met deze brief bied ik uw Kamer drie rapporten aan op het gebied van cannabis¹: de informatiebrochure over de schadelijkheid van de blootstelling aan op cannabis achtergebleven residuen van gewasbeschermingsmiddelen van het RIVM, de Factsheet riskant cannabisgebruik in Nederland van het Trimbos-instituut en de Strategische Verkenning cannabis, eveneens van het Trimbos-instituut.

De schadelijkheid van de blootstelling aan op cannabis achtergebleven residuen van gewasmiddelen

Tijdens het AO Coffeeshopbeleid van 20 december 2017 (Kamerstuk 24 077, nr. 407) heeft mevrouw Buitenweg (Groenlinks) gevraagd naar de schadelijkheid van het roken van cannabis waarop resten van gewasbeschermingsmiddelen aanwezig kunnen zijn. Daarop heb ik toegezegd om na te laten gaan wat hierover bekend is. Het RIVM heeft hier literatuuronderzoek naar uitgevoerd en over de bevindingen daarvan in de vorm van bijgaande informatiebrochure gerapporteerd.

Het RIVM trekt in haar rapportage de conclusie dat de blootstelling aan residuen van gewasbeschermingsmiddelen die zijn aangetroffen in marktmonsters geen aanvullend risico voor de gezondheid vormt, bovenop de bestaande risico's van het gebruik van cannabis.

Factsheet riskant cannabisgebruik in Nederland

Het Trimbos-instituut rapporteert in de Factsheet riskant cannabisgebruik de landelijke cijfers over het vóórkomen van riskant cannabisgebruik in de algemene bevolking van 18 jaar en ouder en onder 15- 16-jarige scholieren. De cijfers komen uit twee eerder uitgevoerde studies: de aanvullende module middelengebruik van de leefstijlmonitor en de

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

Nederlandse data van de ESPAD² studie. Vervolgens is voor het vaststellen van riskant cannabisgebruik gebruik gemaakt van het screeningsinstrument «de CAST»³. Voor volwassenen zijn de cijfers verzameld in 2016, voor jongeren in het najaar van 2015.

Van de volwassen bevolking heeft in 2016 6,6% het afgelopen jaar cannabis gebruikt. Voor de jongeren van 15–16 jaar was dit in 2015 21%. Uit de resultaten komt naar voren dat een substantieel deel van de laatste jaar gebruikers van cannabis (1 op de 5) een riskante gebruiker is. Dit geldt voor zowel jongeren als volwassenen. Een riskant gebruikerspatroon wil zeggen dat de gebruiker een verhoogd risico heeft op de stoornissen cannabismisbruik of -afhankelijkheid.

Bij volwassenen vormen de volgende factoren een verhoogd risico op riskant gebruik: mannen, laag opgeleiden en cannabisgebruikers met een niet-westerse migratieachtergrond. Ook wordt bij riskante gebruikers tien keer zo vaak alleen gebruikt en relatief vaak voor de middag.

Onder jongeren verschilt het percentage jongens en meisjes wat riskante gebruiker is weinig van elkaar. Wel is een laag opleidingsniveau weer een belangrijke factor. Ook onder jongeren gebruiken riskante gebruikers relatief vaak voor de middag en ervaren zij veel vaker geheugenproblemen en spijbelen zij vaker.

Het Trimbos-instituut doet op basis van de bevindingen een aantal aanbevelingen voor preventie. Zij geven aan dat met name de laag opgeleiden een belangrijke doelgroep zijn voor preventie en behandeling, omdat het risico op riskant gebruik met name in deze groep hoog is. Er is al in toenemende mate aandacht voor deze doelgroep, maar zij worden momenteel nog onvoldoende bereikt.

Riskant cannabisgebruik gaat vaak samen met andere gezondheidsrisico's zoals dagelijks roken of het gebruik van andere middelen. Jongeren blijken daarnaast ook veel vaker te spijbelen en problemen te hebben in hun (sociale) omgeving. (Preventieve) interventies zouden daarom niet alleen aandacht moeten hebben voor het riskante cannabisgebruik, maar ook voor mogelijke andere riskante gezondheidsgedragingen.

Strategische verkenning cannabis

In de Strategische verkenning cannabis heeft het Trimbos-instituut een overzicht gemaakt van de cannabisprevalentie en stand van zaken van preventie op basis van bestaande rapportages en georganiseerde expertmeetings. Vervolgens zijn denkrichtingen verkend om (problematisch) cannabis misbruik te voorkomen bij jongeren en jongvolwassenen van 16 tot 35 jaar.

In de afgelopen jaren is het cannabisgebruik onder 12–16 jarigen sterk gedaald, van een gebruikerspercentage van 13,1% in 2003 naar 8,2% in 2015. Wel ligt het gebruik beduidend hoger op bijvoorbeeld REC-4⁴ scholen, jeugdzorg, justitiële jeugdinrichtingen en (jonge) daklozen. Verschillende risico- en beschermende factoren in relatie tot cannabisgebruik zijn geïnventariseerd evenals maatschappelijke ontwikkelingen in relatie tot cannabisgebruik. Bij het ontstaan van (problematisch) cannabisgebruik spelen verschillende factoren een rol. Volgens het cumulatief risicomodel ontstaan er problemen wanneer er meerdere risicofactoren tegelijkertijd aanwezig zijn en onvoldoende tegenwicht is vanuit de beschermende factoren. Door de beschermende factoren in beeld te

² ESPAD: the European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs

³ CAST: Cannabis Abuse Screening Test

⁴ REC-4: Regionaal expertisecentrum cluster 4, voor kinderen met psychiatrische of gedragsstoornissen.

hebben kan dit als aanknopingspunt dienen voor de verbetering van cannabispreventie en zo (problematisch) gebruik verminderen.

Voor preventie zijn er drie hoofddoelgroepen gedefinieerd in de verkenning: jongeren die nog niet blowen, jongeren die al wel blowen en geen bijkomende multi-problematiek hebben en tenslotte jongeren die wel blowen en bijkomende multi-problematiek hebben. Het Trimbos-instituut doet een aantal aanbevelingen, waaronder te investeren in de monitoring van cannabisgebruik bij risicogroepen; meer aandacht te besteden aan cannabispreventie binnen voorzieningen zoals bijvoorbeeld speciaal onderwijs, jeugdhulp, justitiële instellingen en instellingen voor licht verstandelijk beperkten; stimuleer scholen om in te zetten op een middelenvrije school en investeer in vroegsignalering en vroeginterventie bij problematisch gebruik; en in voorlichting meer aandacht te besteden aan de mogelijkheden om schadelijke gevolgen van cannabisgebruik te voorkomen.

De bevindingen en aanbevelingen van zowel de Factsheet riskant cannabis gebruik in Nederland als de Strategische verkenning zullen worden meegenomen in verdere beleidsvorming. In beide rapporten van het Trimbos instituut komt naar voren dat het voorkomen van problematisch of riskant cannabisgebruik een aanpak op meerdere terreinen en doelgroepen vraagt. Een aantal van de aanbevelingen wordt al opgepakt. Zo zal er een onderzoek gestart worden onder kwetsbare jongeren binnen het onderwijs, de residentiële jeugdzorg en justitiële jeugdinrichtingen. Ook is blijvende aandacht voor het tegengaan van normalisering van drugsgebruik. Daarnaast zullen de aanbevelingen meegenomen worden bij de verdere uitwerking van het Experiment gesloten coffeeshopketen.

De Minister voor Medische Zorg,
B.J. Bruins